МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова
Протокол № 01 від 31.01.2020 р.

Голова _____ Дубовий О.М.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЕЛЕКТРОННИЙ ІНСТИТУЦІЙНИЙ РЕПОЗИТАРІЙ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА

Введено в дію наказом ректора
№ _____ від 04.02.2020р

Ректор _____ С.І.Трушляков

Миколаїв 2020

Зміст

1. Загальні положення та терміни. 2
2. Призначення, мета та завдання, функції відкритого архіву 3
3. Управління eIR NUOS 3
4. Структура eIR NUOS 4
5. Принципи створення і функціонування відкритого архіву 4
6. Авторський договір 5
Д о д а т к и 7

1. Загальні положення та терміни.

1.1. Положення про Електронний інституційний репозитарій Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (далі – eIR NUOS) визначає основні поняття, склад, призначення та завдання і регламентує основні засади організації та управління інституційним репозитарієм університету.

1.2. Основні терміни:

- **Автор** – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право та суміжні права», іншого закону чи договору.
- **Твори** – створені авторами у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків: письмові твори – книги, брошури, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди; ілюстрації, карти, плани, ескізи; аудіовізуальні твори; фотографічні твори; інші твори, представлені в цифровій формі, яку може зчитувати комп'ютер (ст. 433 ЦК України, ст. 8 Закону України "Про авторське право і суміжні права").
- **Електронний архів** – це місце, де зберігаються і підтримуються різні дані. **Інституційний архів відкритого доступу** – мережевий сервіс зі зберігання, систематизації та поширення творів у цифровому вигляді, що надається установою її працівникам та іншим зацікавленим особам.
- **Відкритий доступ (ВД)** – розміщення у мережі Інтернет матеріалів, доступ до яких дозволений правовласниками. Технічне здійснення доступу всім охочим надається у будь-який час і без обмежень.
- **Договір приєднання** – договір, умови якого встановлені Університетом, і який може бути укладений лише шляхом приєднання автора до договору в цілому. Автор не може запропонувати свої умови договору (п.1 ст.634 Цивільного кодексу України).
- **Особисті немайнові права** автора включають право авторства, право на ім'я, право на недоторканність твору, право на обнародування твору.
- **Виключне право** – це майнове право. Виключне право може належати одному або декільком фізичним чи юридичним особам (правовласникам). Правовласник може на свій розсуд вирішувати або забороняти іншим особам використання результату інтелектуальної діяльності.
- **Самоархівування** – розміщення авторами електронних версій своїх наукових праць в загальнодоступних архівах електронних документів.
- **Депозитор** – особа, яка має право розміщувати твори у депозитарії відповідно до повноважень (автор, депозитор-бібліотекар, депозитор від редакції журналу тощо).

1.3. **EIR NUOS** – це електронний інституційний репозитарій, що накопичує документи наукового, освітнього та методичного призначення, створені працівниками будь-якого структурного підрозділу Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (далі – НУК), аспірантами чи студентами університету, а також надає до них постійний безкоштовний повнотекстовий доступ через Інтернет. Електронний Архів Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова є частиною загальної електронної колекції НУК.

1.4. Назва архіву eIR NUOS є скороченням повної назви Електронного Інституційного Репозитарію Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова англійською мовою (Electronic Institutional Repository of Admiral Makarov National University of Shipbuilding). Адреса архіву в Інтернеті: eir.nuos.edu.ua

1.5. Архів eIR NUOS формується та функціонує відповідно наступних документів:

- Положення про Наукову бібліотеку Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова;
- Положення про Електронний інституційний Репозитарій Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова;
- Закон України "Про бібліотеки і бібліотечну справу" (№ 32/95-ВР від 27.01.1995);

- Закон України "Про авторське право і суміжні права" (№ 3793-12 від 23.12.1993), що встановлює авторське право на комп'ютерні програми для ЕОМ, електронні видання, бази даних, літературні письмові твори;
- Закон України "Про Національну програму інформатизації" (№ 74/98-ВР від 04.02.1998) та Закон України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки" (№ 537-V від 09.01.2007), які визначають стратегію розв'язання проблеми забезпечення інформаційних потреб та інформаційної підтримки соціально-економічної, екологічної, науково-технічної, національно-культурної та іншої діяльності;
- Закон України "Про електронні документи та електронний документообіг", який поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання електронних документів;
- Закон України "Про захист інформації в автоматизованих системах", який встановлює основи регулювання правових відносин щодо захисту інформації в автоматизованих системах за умови дотримання права власності громадян України на інформацію та права доступу до неї (№ 80/94-ВР від 05.07.1994);
- ДСТУ ГОСТ 7.1–2006. Библиографическая запись. Библиографическое описание (міждержавний стандарт);
- ГОСТ 7.82–2001. Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных ресурсов (міждержавний стандарт) .

2. Призначення, мета та завдання, функції відкритого архіву

2.1. Основне призначення eIR NUOS – накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів університетської спільноти, надання відкритого доступу до них засобами Інтернет-технологій, поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства.

2.2. **Мета та завдання** eIR NUOS:

- Забезпечити місце і спосіб централізованого і довготривалого зберігання в електронному вигляді повних текстів творів науково-педагогічних працівників НУК.
- Сприяти зростанню популярності університету шляхом представлення його наукової продукції у глобальній мережі. Збільшити цитованість наукових публікацій працівників Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова шляхом забезпечення відкритого доступу до них за допомогою Інтернету.
- Створити надійну і доступну систему обліку публікацій наукових робіт факультетів і окремих працівників.

2.3. Відкритий архів eIR NUOS, орієнтований на науковців, викладачів, аспірантів та студентів, виконує такі функції:

- навчальну, що спрямована на сприяння навчальному процесу
- наукову, що спрямована на сприяння науково-дослідницькому процесу
- довідково-інформаційну, що спрямована на задоволення інформаційних запитів з різних галузей знань
- поповнення бібліотечного фонду оригінальними електронними документами та електронними копіями друкованих видань та їх збереження.

3. Управління eIR NUOS

3.1. Загальне управління eIR NUOS здійснює Координаційна рада, до якої входять: проректор з наукової роботи (або заступник проректора з наукової роботи), директор Наукової бібліотеки, начальник Центру інформаційних технологій, завідуючий інформаційно-бібліографічним відділом Наукової бібліотеки, системний адміністратор Наукової бібліотеки, юрист.

3.2. Наукова бібліотека Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова виступає координатором функціонування репозитарію.

3.3. Технічну та програмну підтримку, працездатність програмних засобів забезпечує Центр інформаційних технологій.
3.4. За збереження електронних документів eIR NUOS відповідає Центр інформаційних технологій, інформаційно-бібліографічний відділ Наукової бібліотеки та системний адміністратор Наукової бібліотеки у межах своїх повноважень та відповідальності.
3.5. Усі суперечливі питання щодо включення або вилучення документів із eIR NUOS , коло осіб, які можуть розміщувати свої документи, перелік документів і порядок їх розміщення вирішує Координаційна Рада.
3.6. За потребою до роботи з університетським репозитарієм долучаються працівники будь-якого відділу НБ або Центру інформаційних технологій, заступники директорів інститутів з наукових питань, завідувачі кафедр.

4. Структура eIR NUOS

4.1 Електронний інститутський репозитарій є універсальним за змістом науковим зібранням. Структура інституційного репозитарію складається з тематичних фондів та фондів інститутів, факультетів і наукової бібліотеки у кореневому каталозі. Кожний фонд має колекції. Якщо необхідно, за рішенням Координаційної ради можуть створюватись інші фонди та колекції.
4.2 Тематичний склад визначається Інститутами та факультетами відповідно до наукового та навчального процесів університету.

До відкритого архіву можуть бути залучені:

- статті, монографії, підручники, методичні матеріали, тематичні збірки, матеріали конференцій (препринти або постпринти), кваліфікаційні випускні роботи здобувачів вищої освіти;
- наукові публікації працівників Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, здійснені в інших видавництвах, за умови відсутності заборони на їх розміщення в архіві з боку видавництв;
- автореферати дисертацій та дисертації, що захищені працівниками Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова;
- інші матеріали наукового, освітнього або методичного призначення за бажанням їх автора.

4.3. За видами електронних ресурсів Електронний Архів не має обмеження. Це можуть бути будь-які електронні текстові дані, електронні числові дані, електронні картографічні дані, електронні зображення (відео, презентації), електронні звукові дані, електронні інтерактивні мультимедіа.
4.4. Хронологічні рамки для відкритого архіву не встановлюються.
4.5. З розвитком eIR NUOS його поділ за фондами, підфондами та колекціями може змінюватись.

5. Принципи створення і функціонування відкритого архіву

5.1. EIR NUOS є веборієнтована, кумулятивна та постійна база даних (цифрових копій документів), що визначені однією організацією – Університетом.
5.2. Репозитарій створюється за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу DSpace, розробки Массачусетського технологічного інституту, що підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Access Initiative Protocol for Metadata Harvesting), дозволяючи тим самим інтегрувати відкритий Електронний Архів у міжнародні реєстри ROAR та OpenDOAR .
5.3. Електронний Архів поповнюється документами шляхом самоархівування твору автором. Для отримання можливості самоархівування автори повинні зареєструватись та отримати відповідні права для роботи. Після реєстрації авторові надаються права депозитора.
5.4. Депозитором може бути як автор, так і уповноважений працівник бібліотеки. За бажанням автора його роботу може розміщувати в Електронному Архіві депозитор-бібліотекар. При цьому автор надає у бібліотеку електронну версію роботи в будь-якому форматі, що читається машиною, набір ключових слів трьома мовами: українською, російською та англійською, та анотація.

5.5. Підтримуються всі файлові формати, в яких створені ресурси. Однак, рекомендуються для використання певні формати у кожному з видів (таблиця 1)

Таблиця 1

Формати, що рекомендуються для застосування, при розміщенні матеріалів

Матеріал	**Назва формату**	**Розширення**
Текст	Adobe PDF, MicrosoftWord, DJVU	pdf, doc, djvu
Презентація	Microsoft Powerpoint	ppt
Таблиці	Microsoft Excel	xls
Зображення	JPEG, GIF	jpg, gif
Аудіо	WAV, MP3	wav, mp3
Відео	MPEG	mpeg, mpg, mpe

5.6 Роботи аспірантів і кваліфікаційні випускні роботи здобувачів вищої освіти будуть розміщені за наявності рекомендації наукового керівника, який реєструється в Репозитарії і підтверджує свою рекомендацію, або бібліотекарем-депозитором за поданням наукового керівника.

5.7 За проханням автора електронна публікація вилучається з відкритого доступу.

5.8 Якщо факультет (наукова рада факультету) визнають низький рівень роботи, що представлена автором у факультетській спільноті Електронного Архіву Координаційна рада дає доручення адміністратору eIR NUOS вилучити цей документ.

5.9 Публікації, що передаються у відкритий архів, повинні мати заголовки, прізвища авторів, анотації мовою оригіналу та ключові слова українською, російською та англійською мовами.

6. Авторський договір

6.1. Відкритий доступ не відміняє авторського права. Особисті немайнові права автора не відчужувані і зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Виключне право на твір автор реалізує, добровільно ухвалюючи рішення про подання своєї публікації в інтернет і підтверджуючи це у Авторському договорі (Додаток 1) в електронному вигляді.

6.2. Твір не може бути розміщений у eIR NUOS, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого та сімейного життя, завдає шкоду громадському порядку, здоров'ю та моральному стану особистості, містить інформацію, що охороняється державою.

6.3. Підписуючи Авторський договір (Додаток 1) автор передає Університету на безоплатній основі невиключні права на використання твору:

- на внесення твору у базу даних eIR NUOS ;
- на відтворення твору чи його частин у електронній формі, не змінюючи її змісту;
- на виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання;
- на використання твору без одержання прибутку та на виготовлення його копій для некомерційного розповсюдження;
- на надання електронних копій твору для відкритого доступу в мережі Інтернет.

6.4. У Авторському договорі автор підтверджує, що розміщуючи роботу у eIR NUOS він не порушує прав третіх осіб (інших авторів або видавництв).

6.5. Авторським договором автор підтверджує, що на момент розміщення твору у eIR NUOS лише йому належать виняткові майнові права на твір, що вони ні повністю, ні частково нікому не передані (не відчужені), що майнові права на твір ні повністю, ні в частині не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

6.6. Автор несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на твір, відшкодовує Університету всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення

авторських та інших прав на твір.

6.7. У випадку, коли твір створено у співавторстві, кожний з авторів приймає умови цього договору розміщуючи такий твір в eIR NUOS .

6.8. Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання твору третім особам.

6.9. Авторський договір може бути розірваний на вимогу автора, якщо він позбавляється майнових прав на твір, які мав на момент розміщення твору у репозитарії відкритого доступу, а також якщо договір містить інші умови, обтяжливі для автора. Тоді він за допомогою адміністратора вилучає роботу з відкритого архіву.

Д О Д А Т К И

Додаток 1

АВТОРСЬКИЙ ДОГОВІР № _____
про передачу невиключних прав на використання твору

м. Миколаїв "_____" _____ 20 ____ р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Цей АВТОРСЬКИЙ ДОГОВІР (далі ДОГОВІР) є договором приєднання, укладений між _____
(далі АВТОРОМ) і Національний університетом кораблебудування імені адмірала Макарова (далі УНІВЕРСИТЕТ).

2. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

Договір приєднання – договір, умови якого встановлені УНІВЕРСИТЕТОМ, і який може бути укладений лише шляхом приєднання АВТОРА до запропонованого договору в цілому. АВТОР не може запропонувати свої умови договору (п.1 ст. 634 Цивільного кодексу України).

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на твір відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право і суміжні права», іншого закону чи договору.

Твори – створені авторами у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків: книги, брошури, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди, звіти, презентації тощо; твори, представлені в електронній (у тому числі цифровій) іншій формі, яку може зчитувати комп'ютер. (ст. 433 Цивільного кодексу України, ст.8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»)

3. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

3.1. Репозитарій відкритого доступу Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова – ресурс відкритого доступу, розміщений на сервері Наукової бібліотеки УНІВЕРСИТЕТУ в мережі Інтернет.

3.2. Розміщуючи свої твори, вказані у Додатках до даного ДОГОВОРУ, які є невід'ємною частиною цього Договору, в Репозитарії УНІВЕРСИТЕТУ, АВТОР приймає умови цього ДОГОВОРУ.

3.3. Твір не може бути розміщений у репозитарії відкритого доступу, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого і сімейного життя, завдає шкоди громадському порядку, здоров'ю та моральності населення.

У випадку, коли твір створено у співавторстві, розміщуючи такий твір в Репозитарії кожний із співавторів приймає умови цього ДОГОВОРУ.

3.4. За цим ДОГОВОРОМ АВТОР передає УНІВЕРСИТЕТУ на безоплатній основі невиключні права на **використання** твору на весь строк дії авторського права починаючи з моменту розміщення твору в Репозитарії відкритого доступу, а саме:

- на використання Твору без одержання прибутку;
- на відтворення Твору чи його частин в електронній формі (включаючи цифрову);

- на виготовлення електронних копій Твору для постійного архівного зберігання;
- на виготовлення електронних копій Твору для некомерційного використання;
- на внесення Твору у базу даних Репозитарію;
- на надання електронних копій Твору в доступі в мережі Internet.

3.5. АВТОР гарантує, що у Творі не використовувалися твори, авторські права на які належать третім особам без надання обов'язкового посилання.

АВТОР (співавтор) гарантує, що на момент розміщення Твору в Репозитарії УНІВЕРСИТЕТУ:
- лише йому належать виключні майнові права на Твір, що розміщується,
- майнові права на Твір ні повністю, ні в частині нікому не передано (не відчужено),
- майнові права на Твір ні повністю, ні в частині не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

4.1. АВТОР несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на Твір, відшкодовує УНІВЕРСИТЕТУ всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на Твір.

4.2. АВТОР і УНІВЕРСИТЕТ зобов'язуються належним чином виконувати умови цього ДОГОВОРУ.

4.3. АВТОР зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання Твору третім особам.

5. УМОВИ РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ

5.1. Цей ДОГОВІР може бути розірваний на вимогу АВТОРА, якщо він позбавляється майнових прав на Твір, які мав на момент розміщення Твору у репозитарії відкритого доступу.

5.2. Усі спори, що виникають у зв'язку з виконанням цього Договору, вирішуються шляхом переговорів, а у випадку недосягнення згоди - в суді відповідно до чинного законодавства України.

Автор	**Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова**
ПІБ _____	
_____	
ПІБ (англ.) _____	м. Миколаїв, проспект Героїв України, 9
Факультет, кафедра _____	_____
_____	_____
_____	_____
Моб. тел. _____	_____
_____	_____
E mail: _____	_____
Підпис _____	Ректор НУК_____Є. І. Трушляков
"_____"_____ 20____ р.	"_____"_____ 20____ р.

Узгоджено
Юрисконсульт НУК _____ Ю. О. Бондар

Д О Д А Т О К
до Договору № _____
про передачу невиключних прав на використання твору
від "_____" _____ 20 ___ р.

м. Миколаїв "_____" _____ 20 ___ р.

1. Твір, на який передаються невиключні права має назву:
1.1 _____
_____

Автор

ПІБ _____

_____

ПІБ (англ.) _____

Факультет, кафедра _____

_____

_____

Моб. тел. _____

_____

E mail: _____

Підпис _____

"_____"_____ 20____ р.

Національний університет
кораблебудування
імені адмірала Макарова
м. Миколаїв, проспект Героїв України, 9
_____
_____
_____
_____
_____
_____
Ректор НУК_____Є. І. Трушляков
"_____"_____ 20____ р.

Узгоджено

Юрисконсульт НУК _____ Ю. О. Бондар